

Advance Care Planning

Een webinar met praktische handvaten bij het ACP-gesprek voor de POH-Ouderen

- Welkom! We starten om 10.30 uur.
- Tijdens het webinar staat je camera en geluid uitgeschakeld.
- Vragen kun je stellen via de chat.
- Het webinar wordt opgenomen.
- Accreditatie is toegekend voor 1 punt

Advance Care Planning

dinsdag 31 mei 2022

Programma:

- 10.30 uur Inleiding
- 10.35 uur Lieke Cremers, huisarts en kaderhuisarts ouderengeneeskunde, huisartsen om de hoek
- 10.55 uur Bregje Schermerhorn, POH-O Medisch Centrum Roelof Hart
- 11.05 uur Alie Kramer, POH-O huisartsen om de hoek
- 11.15 uur Alina Kobzeva, POH-O huisartsenpraktijk Kappeyne van de Copello/Bevers&Barten
- 11.25 uur Vragen/Tips
- 11.30 uur Afsluiting

Lieke Cremers, huisarts en kaderarts ouderengeneeskunde

Bregje Schermerhorn, Alie Kramer, Alina Kobzeva, POH ouderen

31 mei 2022

Advance Care Planning voor de POH

Wat gaan we doen

- Korte introductie ACP
- Casuïstiek bespreken
- Afsluiting met tips

Advance Care Planning

- Wie – Wat – Wanneer – Hoe - Waarom?

Take Home Message

Bespreek het: gewoon doen!

Doe je jas uit!

Zie het als een proces, niet als 1 gesprek

Het is geen lijstje wat je even doorneemt...

Volg het tempo van de patiënt

Overleg wie wat doet: HA-POH

Leg wilsverklaringen goed vast in het HIS (ICPC A20)

Advance Care planning

Gun de patiënt zijn einde

Van engelen juni 2011 medisch contact

WAT is het?

Korte definitie van advance care planning :

Advance care planning stelt mensen in staat om **doelen en voorkeuren** te formuleren **voor toekomstige medische behandelingen en zorg**, deze doelen en voorkeuren te bespreken met familie en zorgverleners, en om eventuele voorkeuren vast te leggen en indien nodig te herzien.

Waarom doen we dit?

- Veel mensen hebben er over gedacht maar niet besproken
- Verbetering van levensende
- (media) Aandacht, oa corona

- Koppel studie 2011: 71% burgers heeft wel eens nagedacht over behandeling en het levensende, 41% besproken met naasten, 4% met hulpverlener

- Kaspers 2013: 16% ouderen heeft wilsverklaring met beperkingen, minder dan de helft heeft dit besproken met zijn arts

Waarom helpen wij daarbij?

- Een groot deel heeft er al over nagedacht
- Voorbereiden op beslissingen in de toekomst
- Dan beslissingen maken die ben hen past
- Anders op acute momenten voor mensen moeten beslissen als arts.
- Huisartsen/poh kunnen helpen met beslissingen maken op een rustig moment, zodat als er iets gebeurd dan een beslissing gemaakt kan worden.

Timing en context

ACP is vrijwillig, niet onder druk

Zorgverlener dient goed op de hoogte te zijn van medische situatie,
behandelopties en sociale situatie

Afspraken moeten worden geëvalueerd en kunnen worden
aangepast

ACP is meer dan het opstellen van een wilsverklaring

Ik zet in mijn wilsverklaring dat ik op een tropisch eiland wil sterven, omringd door mooie meiden in bikini!

U heeft het niet helemaal begrepen.

Eigenlijk bij iedereen!

- ONDERSCHIED TWEE GROEPEN;
- AD HOC EN SYSTEMATISCH
- Markeringen
- 75+? Kwetsbaren?

Of welke groep patiënten ?
En door wie, of wie doet wat?

Ad hoc :
Bij kwetsbare ouderen: Initiatief
zorgverlener/arts

Sterke verandering gezondheidssituatie

Na identificatie kwetsbare ouderen bij screening

Verhuizing of na opname bij zorginstelling, aanleunwoning

Wat bespreek je?

Wat is voor u belangrijk in de laatste levensfase? Wat houdt u bezig?

Heeft u vragen of zorgen omtrent uw gezondheid. Hoe ervaart u nu uw gezondheid

Wie mag namens u spreken als u dat niet meer kunt.

Heeft u wel eens met die persoon hierover gesproken?

Graag zou ik, als arts, ook willen weten wat uw wensen zijn

Wat bespreek je

- Ooit nagedacht over het einde van het leven
- Wat zou u absoluut niet willen, of heeft u bepaald doemscenario? Soms zijn deze doemscenario's gebaseerd op ervaring in het leven, van naasten.
- Rustig moment bespreken. Anders zou ik als arts moeten beslissen op een moment en dan vind ik het belangrijk dat ik uw wensen ken.

Wat bespreek je? en hoe?

Huidige situatie

(on)mogelijkheden

Schriftelijke wilsverklaring

Orgaandonatie

Gewenste plaats van overlijden

Wat is nodig om thuis te blijven

Draagkracht naaste

Vertegenwoordiger/curator/mentor?

Behandelwensen

Regie over uw zorg

Veel mensen hebben ideeën over welke medische behandelingen zij wel of niet zouden willen ondergaan als zij (plotseling) ziek worden. Wij willen graag onze zorg afstemmen op uw wensen. We willen dat u de regie over uw zorg kunt hebben. Dit kunnen wij het beste, als we ook weten wat u wel of niet wilt. Door dit formulier in te vullen en met ons op het spreekuur te bespreken, hopen we zo goed mogelijk beeld te krijgen van de door u gewenste zorg. Daarnaast is het belangrijk uw behandelwensen ook met uw naaste(n) te bespreken. Zij zullen mogelijk betrokken worden bij behandelkeuzes als u dit zelf niet goed (meer) kunt.

Vooraf nadenken

Hoewel wij altijd met u in gesprek zullen gaan op het moment dat u een behandelkeuze moet maken, is het goed om vooraf, als u niet in een acute/ stressvolle situatie bent, na te denken over welke behandelingen u wel of niet wilt ondergaan. Door nu alvast over behandelwensen te praten, hopen we dat dat overleg dan beter zal verlopen.

Zorg bij ongeneeslijke ziekte

Inzet van onze zorg is altijd optimale kwaliteit van uw leven. Ook als u een ziekte heeft die niet te genezen is. Zorg in die fase van het leven heet palliatieve zorg. Hoewel wij hopen dat het leven tot op het laatst betekenis voor u kan houden, zijn wij bereid mee te werken aan euthanasie. Wij kunnen alleen euthanasie verlenen als aan wettelijke criteria is voldaan, anders is het strafbaar. Daarnaast moeten wij een euthanasie ook met onze eigen waarden en normen kunnen verenigen en er zeker van zijn dat dat het enige is dat u in die betreffende situatie wilt, anders krijgen wij problemen met ons eigen geweten. Met andere woorden: wij zijn geen tegenstanders van euthanasie, maar we zullen nooit de 'garantie' geven dat u in elke situatie euthanasie zult krijgen als u daarom vraagt.

Euthanasie bij dementie

Naarmate dementie vordert, vermindert het vermogen (behandel)wensen te verwoorden. Maar het inzicht in de eigen situatie en de waardering van de kwaliteit van het leven verandert ook. Dat maakt euthanasie bij dementie complex. Als bij u dementie wordt vastgesteld en u bent van mening dat u op een gegeven moment niet verder wilt leven, dan zullen u en wij daar herhaaldelijk over moeten praten. Daarbij is ons standpunt dat het voor ons belangrijk is dat, op het moment van een euthanasie, het mogelijk moet zijn om te checken of dat echt is wat de betreffende persoon wil. Hiervoor is dan dus enige vorm van communicatie nodig.

Behandelwensen vastleggen

Bij het vastleggen van behandelwensen willen wij uw keuzes niet sturen. Indien u dit wenst, kunnen wij natuurlijk wel informatie geven om uw keuzes te kunnen onderbouwen. Ook kan het praten over behandelwensen u helpen uw eigen mening te vormen. Indien u voorafgaand aan een gesprek met één van ons een informierend/ meningsvormend gesprek over behandelafspraken wilt hebben, kunt u een afspraak maken bij onze praktijkondersteuner. Tot slot: U kunt uw behandelwensen natuurlijk altijd wijzigen als u dat wenst. Bespreek dat dan wel met ons!

Huisartsen om de Hoek,
uw huisartsen Dokter Lenneke Heffer en Dokter Lieke Cremers

Praten over zorg voor wanneer u ouder wordt; het is in uw belang!*

Zorg moet zo goed mogelijk aansluiten op uw wensen. Daarom is het goed om met uw familie en uw huisarts te praten over welke wensen u heeft als het gaat om uw gezondheid, uw leven en zorg de komende jaren. Ook als u weinig mankeert is het goed om hier over te praten.

Uw huisarts gaat hierover graag met u en uw familie in gesprek.

Vraag bij de assistente om een dubbele afspraak met uw huisarts.

Wat kan u verwachten?

In een gesprek over zorg voor wanneer u ouder wordt bespreekt u onder andere:

- Uw wensen
- Hoe uw leven er nu uit ziet
- Hoe u naar de toekomst kijkt
- Of er iemand is die over behandelingen kan beslissen, wanneer u dit zelf niet meer kunt
- Andere vragen of zorgen

De huisarts kan u uitleg geven, bijvoorbeeld over welke mogelijkheden van zorg er zijn en wat reanimeren inhoudt. Ook kan de huisarts vertellen wat zijn of haar standpunt is ten aanzien van euthanasie.

Wilsverklaring

Het kan zijn dat u uw wensen over uw zorg de komende tijd wilt opschrijven, bijvoorbeeld in een wilsverklaring. Een wilsverklaring is wat anders dan een testament en hoeft niet bij de notaris te worden opgesteld. Als u een wilsverklaring heeft is het goed om deze met uw huisarts te bespreken. Uw huisarts voegt uw wilsverklaring dan toe aan uw medische dossier.

Het kan zijn dat u later van gedachten verandert. Het is belangrijk om hierover te praten met uw naasten en huisarts. Zo kan uw huisarts ook goed in uw medisch dossier opschrijven wat uw wensen zijn. Dit kan u, uw naasten en zorgverleners helpen, zodat u de komende tijd zorg krijgt die zo goed mogelijk bij u past.

Interessant te beluisteren;

Podcast Jolien Glaudemans H&W

Praten over toekomstige zorg, hoe doe je dat? In dit interview praat huisarts en promovenda Jolien Glaudemans je bij over Advance Care Planning (ACP).

(Bron: H&W – Mrt 2022 #1 – Advance Care Planning - maart 1, 2022).

Keuzehulp thuisarts.nl

Casuïstiek

Casus 1. Dhr Praal – 81 jaar Bregje Schermerhorn

- VG: CVA, hypertensie, AF, vaatlijden wv div stents: a. carotis, a.iliaca, coronairen
- Functioneel: patiënt woont alleen, is zojuist verhuisd naar een benedenwoning. Heeft hulp bij huishouden, verder geheel zelfstandig. Loopt sinds kort met een rollator of stok.
- Sociaal: Is gescheiden, heeft een vriendin. Heeft 3 zeer betrokken kinderen.
- In een kennismakingsgesprek wil je ook graag zijn wensen horen mbt behandeling. Als je ernaar vraagt zegt hij 'niet gereanimeerd te willen worden'. Dat is het enige wat belangrijk is 'want het gaat toch altijd anders'. Hoe ga je verder het gesprek aan?

Casus 2 ; Mevrouw Tres- 86 jaar Alie Kramer

- Spaans talige mevr.
- Dochter woont gedeeltelijk in Spanje en soms paar maanden bij moeder
- Cvrn controle is geweest waar dochter begint over een andere woning , mevr wil er niets van horen.
- Dochter wil dat ze bij een woning zonder trappen of met een lift gaat kijken.
- Mevr loopt buiten met rollator moet voor haar woning paar trappen op. Vindt dat dochter zich daar niet mee moet bemoeien enz. wil in woning blijven zolang mogelijk liefst tot einde.
- Dit was mooie aanleiding om over advance care plan te beginnen. Uitgelegd wat het is: 'gewoon formulier waar u eens over na kunt denken, enz.'
- Handig dat uw huisarts weet wat uw wensen zijn. Ik vraag of ik het achter kan laten, zodat ze er eens rustig naar kijken.
- Vraag of ik er de volgende keer op terug mag komen

Casus 3: Meneer Appel- 75 jaar Alina Kobzeva

- Dhr A(75 jaar) is verwezen naar POH-ouderen voor behandelwensen gesprek ivm algehele achteruitgang.
- Tijdens het gesprek heeft meneer aangegeven dat als hij wilsonbekwaam wordt dat zijn partner (wonen 20 jaar samen) mag beslissen over behandeling en behandel beperkingen.
- Er is nog niets vastgesteld op papier en partners zitten niet op één lijn over wel of niet reanimeren.
- Er is geen huwelijk of geregistreerd partnerschap.
- Dhr A heeft broer en zus in Spanje, maar er is weinig contact.

Take Home Message

Bespreek het: gewoon doen!

Bespreek het tijdig

Zie het als een proces, niet als 1 gesprek

Volg het tempo van de patiënt

Overleg wie wat doet: HA-POH

Leg wilsverklaringen goed vast, ICPC a20

Tips/Vragen?

